

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jarosław Matras (przewodniczący)

SSN Tomasz Artymiuk (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Gierszon

Protokolant Ewelina Turlej

przy udziale prokuratora Biura Lustracyjnego IPN Andrzeja Golec,
w sprawie W. M.

osoby lustrowanej - stwierdzenie zgodności z prawdą oświadczenia lustracyjnego,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 17 stycznia 2024 r.,

kasacji wniesionej przez obrońcę osoby lustrowanej

od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 28 listopada 2022 r., sygn. akt II AKa 303/21,

utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 24 września 2021 r., sygn. akt III K 41/21,

**1. na podstawie art. 439§1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 536 k.p.k.
uchyla zaskarżone orzeczenie i przekazuje sprawę do ponownego
rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie;**

**2. zarządza zwrot osobie lustrowanej W. M. uiszczonej przez
niego opłaty od kasacji w kwocie 750,00 zł.**

[J.J.]

UZASADNIENIE

Orzeczeniem z dnia 24 września 2021 r., sygn. akt III K 41/21, Sąd Okręgowy w Kielcach uznał, że W. M. złożył niezgodne z prawdą oświadczenie lustracyjne (pkt I wyroku) i w związku z tym na podstawie art. 21a ust. 2a i art. 21a ust. 2b ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (wówczas t.j.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1633 ze zm. – dalej powoływana jako ustawa lustracyjna) orzekł – wobec lustrowanego – na okres 3 lat: utratę prawa wybieralności w wyborach do Sejmu, Senatu i Parlamentu Europejskiego oraz w wyborach powszechnych organu oraz członka organu jednostki samorządu terytorialnego oraz organu jednostki pomocniczej jednostki samorządu terytorialnego, której obowiązek utworzenia wynika z ustawy (pkt II wyroku) oraz zakaz pełnienia funkcji publicznej, o której mowa w art. 4 pkt 2-57 i 62 powołanej ustawy (pkt III wyroku).

Orzeczenie to zaskarżone zostało apelacją obrońcy W. M., w której podniesiono zarzuty: obrazy prawa procesowego – art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k. i art. 410 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej (pkt II ppkt 1 lit. a-e apelacji), art. 7 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej (pkt II ppkt 2 apelacji), art. 6 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej w zw. z art. 391 § 1 k.p.k. oraz art. 394 § 2 k.p.k. (pkt II ppkt 3 lit. a apelacji) i art. 6 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej w zw. z art. 170 § 1 pkt 2 k.p.k. (pkt II ppkt 3 lit. b i c apelacji) oraz błędu w ustaleniach faktycznych (pkt II ppkt 4 apelacji). W oparciu o te zarzuty obrońca wniosła o zmianę zaskarżonego orzeczenia i wydanie orzeczenia stwierdzającego, że W. M. złożył w dniu 14 października 2010 r. prawdziwe oświadczenie lustracyjne, ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Ponadto, w uzupełnieniu apelacji drugi obrońca lustrowanego, kwestionując dowód z opinii biegłego z zakresu kryminalistycznych badań dokumentów, wniósł o przeprowadzenie w toku postępowania odwoławczego szeregu dowodów.

Po uzupełnieniu postępowania dowodowego w instancji *ad quem* i rozpoznaniu apelacji obrońcy Sąd Apelacyjny w Krakowie orzeczeniem z dnia 28

listopada 2022 r., sygn. akt II AKa 303/21, zaskarżone orzeczenie sądu *meriti* utrzymał w mocy.

Kasację od orzeczenia Sądu odwoławczego wniosła obrońca W. M. zarzucając: rażące naruszenie przepisów prawa karnego procesowego – art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. (pkt II pkt 1 kasacji), art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., art. 410 k.p.k. art. 424 § 1 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej (pkt II ppkt 2 lit. a-e kasacji), art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. w zw. z art. 19 ustawy lustracyjnej (pkt II ppkt 3 kasacji) i art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 169 § 2 k.p.k. , art. 170 § 1 pkt 1 i 5 k.p.k. w zw. z art. 19 i 21 ust. 1 ustawy lustracyjnej w zw. z art. 6 k.p.k. i art. 6 ust. 3 lit. D Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności - dalej w tekście EKPC (pkt II ppkt 4 kasacji) oraz rażące naruszenie prawa materialnego – art. 3a ust. 1 w zw. z art. 21a ust. 2 ustawy lustracyjnej (pkt II ppkt 5 kasacji). Przy tak zredagowanych zarzutach wniosła o: uchylenie zaskarżonego orzeczenia oraz utrzymanego nim w mocy orzeczenia Sądu Okręgowego w Kielcach i wydanie orzeczenia stwierdzającego, że oświadczenie lustracyjne W. M. było prawdziwe, ewentualnie uchylenie orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie oraz utrzymanego nim w mocy orzeczenia Sądu Okręgowego w Kielcach i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator Oddziałowego Biura Lustracyjnego w Krakowie wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej i stanowisko to podtrzymał uczestniczący w rozprawie kasacyjnej prokurator Biura Lustracyjnego Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie.

Sąd Najwyższy zważy, co następuje.

Wniesienie kasacji przez obrońcę W. M. musiało skutkować uchyleniem zaskarżonego tym nadzwyczajnym środkiem orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie i przekazaniem sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania. Powyższe wynikało z faktu ujawnienia przez sąd kasacyjny z urzędu bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., którą dotknięte było orzeczenie Sądu odwoławczego.

Zgodnie z art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym – tylko w wypadkach określonych w art. 435 k.p.k., art. 439 k.p.k. i art. 455 k.p.k.

Podniesione przez obrońcę W. M. zarzuty dotyczyły wyłącznie rażącego – zdaniem skarżącej – naruszenia przez Sąd odwoławczy różnych przepisów prawa procesowego, a także materialnego, które nadto w jej ocenie miały istotny, w rozumieniu art. 523 § 1 k.p.k., wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Krakowie. Kasacja nie została natomiast oparta o jakiekolwiek uchybienie wymienione w art. 439 k.p.k.

Powstaje w związku z tym pytanie, czy sąd kasacyjny, dokonując kontroli zaskarżonego wyroku sądu odwoławczego, mógł przeprowadzić postępowanie zmierzające do zbadania czy okoliczności wskazujące na wystąpienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej w poddanej kontroli kasacyjnej sprawie wystąpiły. Zdaniem Sądu Najwyższego w składzie orzekającym w tej sprawie na tak sformułowane pytanie należy odpowiedzieć twierdząco. Przesądza o tym treść powołanego wyżej art. 536 k.p.k., w którym wprost wskazano na konieczność rozpoznania sprawy kasacyjnej w zakresie szerszym niż zakreślony w samej kasacji, w wypadku stwierdzenia okoliczności wskazanych w art. m.in. 439 k.p.k.

Co więcej, taka możliwość wynika również z wykładni systemowej, a przepis art. 536 k.p.k. pozostaje w tym przedmiocie kompatybilny właśnie z art. 439 § 1 *in principio* k.p.k. Przecież obowiązkiem sądu odwoławczego, a w wypadku kasacji również Sądu Najwyższego, jest uchylenie zaskarżonego orzeczenia niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść poddanego kontroli odwoławczej orzeczenia w wypadku stwierdzenia któregoś z uchybień uregulowanych w tym ostatnim przepisie.

Nie można więc zgodzić się z twierdzeniem uczestniczącego w rozprawie kasacyjnej prokuratora Biura Lustracyjnego IPN w Warszawie, który – po zasygnalizowaniu w toku postępowania kasacyjnego kwestii wystąpienia w sprawie bezwzględnej przyczyny odwoławczej – zakwestionował możliwość orzekania w tym zakresie przez Sąd Najwyższy z urzędu w sytuacji, gdy ani lustrowany, ani jego obrońca w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Krakowie nie podważali składu tego Sądu, chociażby przez złożenie stosownych wniosków o wyłączenie

któregoś z członków składu orzekającego, ani też nie stawiali związanego z tego rodzaju uchybieniem zarzutu we wniesionym nadzwyczajnym środku zaskarżenia. Zarówno art. 536 k.p.k., jak i wymieniony w nim art. 439 k.p.k., w wypadku ziszczenia się okoliczności ujawnionych z urzędu w toku postępowania kasacyjnego, a świadczących o wystąpieniu jednej z bezwzględnych przyczyn odwoławczych, przyznaje nie tylko uprawnienie, lecz wręcz nakłada na sąd kasacyjny obowiązek postąpienia zgodnie z dyspozycją tego drugiego przepisu. Jedynym ograniczeniem jest w takim wypadku wyłącznie art. 439 § 2 k.p.k., który pozwala na uchylenie zaskarżonego orzeczenia wyłącznie z powodów określonych w art. 439 § 1 pkt 9-11 k.p.k. tylko na korzyść oskarżonego. Rzecz jasna w niniejszej sprawie, w której kasacja została zresztą wniesiona na korzyść osoby lustrowanej, tego rodzaju, wymienione wyżej bezwzględne powody uchylenia orzeczenia nie wystąpiły, gdyż przyczynę tę Sąd Najwyższy ujawnił z zakresie okoliczności, o jakich mowa w przepisie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 grudnia 2023 r., II KK 76/23).

Nie jest też tak, jak to wywodził przez Sądem Najwyższym prokurator, że brak jest jakichkolwiek podstaw prawnych do kwestionowania statusu sędziów powołanych do pełnienia urzędu w określonych sądach tylko z tej przyczyny, że do powołania tego doszło w postępowaniu z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 – dalej w tekście ustawa o KRS z 2017 r.).

Przypomnieć należy, że z dotychczasowego orzecznictwa Sądu Najwyższego wcale nie wynika, aby kwestionowany był status sędziów powszechnych powołanych na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy o KRS z 2017 r. Stwierdzenie tego rodzaju okoliczności (powołania na wniosek organu ukształtowanego odmiennie niż to wynika z art. 187 Konstytucji RP) powodowało natomiast i powoduje konieczność badania czy obsada sądu z udziałem takiej osoby, w konkretnych okolicznościach, nie narusza standardu sądu „niezależnego, bezstronnego i niezawisłego” w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, „niezawisłego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą” w rozumieniu art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw

Człowieka i Podstawowych Wolności (EKPC), czy też sądu spełniającego wymóg niezawisłości i bezstronności w rozumieniu art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (KPP) – zob. pkt 2 uchwały połączonych Izb Sądu Najwyższego: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 (OSNK 2020, z. 2 poz. 7).

Sąd Najwyższy w tym składzie podtrzymuje przy tym wykładnię art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. wyrażoną zarówno w tej uchwale, jak i w szeregu kolejnych orzeczeń, z których wynika, że: Krajowa Rada Sądownictwa ukształtowana przepisami ustawy o KRS z 2017 r. nie spełnia standardu organu konstytucyjnego i konwencyjnego, będąc w rzeczywistości organem zależnym od władzy ustawodawczej i wykonawczej, a uchwała z dnia 23 stycznia 2020 r., I BSA I-4110-1/20, jako zasada prawna, wiąże wszystkie składy Sądu Najwyższego. Poglądów tych nie mogły przy tym zmienić decyzje Trybunału Konstytucyjnego odnoszące się do kwestii rzekomej konstytucyjności KRS w obecnym kształcie, podważające moc obowiązującą powołanej uchwały połączonych Izb Sądu oraz dokonujące interpretacji wiążących Polskę norm traktatowych, w tym kwestionujące uprawnienie do wykładni tych norm przez międzynarodowe trybunały (Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej [TSUE] i Europejski Trybunał Praw Człowieka [ETPCz]) – zob. uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego: z dnia 5 kwietnia 2022 r., III PZP 1/22 (OSNPiUS 2022, nr 10, poz. 95) i z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22 (OSNK 2022, z. 6, poz. 22); postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2021 r., I KZ 29/21 (OSNK 2021, z. 10, poz. 41); z dnia 27 lutego 2023 r., II KB 10/22 (OSNK 2023, z. 5-6, poz. 28), z dnia 13 kwietnia 2023 r., III CB 6/23; z dnia 19 października 2023 r., I ZB 52/22; z dnia 25 października 2023 r., III CZ 280/23. Podobnie ocenić należało też te orzeczenia Sądu Najwyższego, które zostały wydane w składach z udziałem sędziów Sądu Najwyższego powołanych na ten urząd na wniosek KRS ukształtowanej ustawą z 2017 r., jako dotknięte uchybieniami wskazanymi w pkt. 1 uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. lub art. 379 pkt 4 k.p.c.) oraz dokonywane sukcesywnie w latach 2018-2023 zmiany w ustawie z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 193 ze zm.), których jedynym celem było zablokowanie obowiązku stosowania przez sądy krajowe (polskie) wiążących regulacji traktatowych.

Oczywiste jest też, że stwierdzenie czy w poddanej kontroli instancyjnej lub kasacyjnej sprawie, doszło do wydania orzeczenia przez sąd w składzie nienależycie obsadzonym, a to w związku z instytucjonalną wadą w procesie nominacyjnym sędziego lub sędziów – członków składu orzekającego – jakim był udział w nim Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w oparciu o przepisy ustawy o KRS z 2017 r., wymaga przeprowadzenia testu, którego założenia wskazane zostały w powoływanej już wielokrotnie uchwale z dnia 23 stycznia 2020 r., uszczegółowione w również wskazanej wyżej uchwale z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22, w której kryteria takiego testu oparte zostały z kolei na wskazaniach zawartych w wyroku ETPCz [*Wielka Izba*] z dnia 1 grudnia 2020 r., *Guðmundur Andri Ástráðsson przeciwko Islandii* (skarga nr 26374/18).

Dokonując w swoich kolejnych orzeczeniach tego rodzaju testu w odniesieniu do różnych sędziów sądów powszechnych, którzy swoją nominację uzyskali w wadliwej procedurze (zob. wyroki: z dnia 26 lipca 2022 r., III KK 404/21 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 22], z dnia 12 października 2022 r., III KK 193/20, z dnia 19 października 2022 r., II KS 32/21 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 24], z dnia 14 grudnia 2022 r., II KK 206/21 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 25], z dnia 15 lutego 2023 r., II KK 571/22 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 27], z dnia 6 kwietnia 2023 r., II KK 119/22, z dnia 19 kwietnia 2023 r., III KK 375/21 [OSNK 2023, z. 5-6, poz. 29], z dnia 17 maja 2023 r., V KK 17/23, z dnia 14 czerwca 2023 r., II KK 489/21, z dnia 18 lipca 2023 r., III KS 26/22, z dnia 24 sierpnia 2023 r., V KK 562/22, z dnia 26 września 2023 r., II KK 288/23, z dnia 28 września 2023 r., II KK 55/23, z dnia 11 października 2023 r., III KK 185/23, z dnia 12 grudnia 2023 r., II KK 74/22; z dnia 20 grudnia 2023 r., II KK 76/23), Sąd Najwyższy, uwzględniając również stanowisko organów międzynarodowych (zob. wyroki ETPCz – z dnia 22 lipca 2021 r., *Reczowicz przeciwko Polsce* [skarga nr 43447/19], z dnia 8 listopada 2021 r., *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce* [skargi nr 49868/19 i 57511/19], z dnia 3 lutego 2022 r., *Advance Pharma sp. z o.o. przeciwko Polsce* [skarga nr 1469/20], z dnia 15 marca 2022 r. [*Wielka Izba*], *Grzęda przeciwko Polsce* (skarga 43572/18), z dnia 23 listopada 2023 r., *Wałęsa przeciwko Polsce* [skarga nr 50849/21] oraz wyroki TSUE – z dnia 15 lipca 2021 r., C-791/19 i z dnia 21 grudnia 2023 r., C-718/21), konsekwentnie wskazywał i wskazuje, że ze względu na uwarunkowania ustrojowe w postaci roli w procesie nominacji

sędziowskich wadliwie powołanej i obsadzonej KRS, w istocie, można stwierdzić, iż dwa pierwsze kryteria testu wynikające w powołanej uchwale, jak i z orzecznictwa ETPCz, zawsze będą dla nominata wypadały negatywnie, bowiem w takiej sytuacji dochodzi do naruszenia prawa krajowego – Konstytucji RP – poprzez złożenie wniosku o powołanie sędziego przez organ ukształtowany odmiennie niż wynika to z jej art. 187, a który poprzez „zbliżenie” do władz politycznych nie spełnia swej ustrojowej roli „stania na straży niezależności sądów i niezawisłości sędziów” (art. 186 ust.1), a „naruszenie prawa krajowego” tej rangi musi być oceniane jako „dostatecznie poważne”.

Ze względu na powyższe, dla ustalenia, czy dany sędzia, który uzyskał nominację w opisywanych warunkach, nie jest stronniczy, konieczne jest sięgnięcie jeszcze po trzeci punkt testu, o którym mowa w powoływanych wyżej orzeczeniach Sądu Najwyższego oraz międzynarodowych trybunałów, w szczególności ETPCz, bowiem dopiero to pozwala stwierdzić, czy w sytuacji, gdy obalone zostało domniemanie bezstronności takiego sędziego, które było regułą przed 2018 r. (obecnie bowiem konieczny jest dowód pozytywny bezstronności, gdy uprzednio trzeba było wykazać sytuację przeciwną – brak bezstronności), możliwe jest uznanie sądu z jego udziałem jako spełniającego standard niezawisłości i bezstronności, czy też konieczne jest *in conctero* przyjęcie, że w sprawie takiej wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (zob. uzasadnienie powołanej wyżej uchwały składu siedmiu sędziów SN z dnia 2 czerwca 2022 r.).

Tego rodzaju postępowania testowe były przeprowadzane wielokrotnie, również z wynikiem dla sądu, z udziałem konkretnego sędziego, korzystnym (zob. uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego: z dnia 26 lipca 2022 r., III KK 404/21 [powoływany już wyżej]; z dnia 30 stycznia 2023 r., III KK 494/22 i z dnia 21 listopada 2023 r., II KK 469/22; czy też postanowienia SN: z dnia 15 listopada 2022 r., II KK 494/21; z dnia 25 stycznia 2023 r., V KK 53/22; z dnia 13 września 2023 r., IV KK 163/22;). W orzeczeniach tych, z uwagi na pozytywny rezultat testu dla poszczególnych członków składów orzekających lub dla niektórych z nich, w konsekwencji tego ustalano, że np. w konkretnej sprawie nie wystąpiła bezwzględna przyczyna odwoławcza z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. (badana w konsekwencji

podniesionego zarzutu czy też z urzędu), albo też Sąd Najwyższy w sposób jednoznaczny wykazywał, iż o nienależytej obsadzie sądu nie może być mowy w każdym wypadku powołania określonej osoby na urząd sędziego z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa w obecnym niekonstytucyjnym kształcie. Wprawdzie decyzję sędziego, zwłaszcza ubiegającego się w takich uwarunkowaniach o urząd w sądzie wyższego rzędu, co do zasady należy oceniać negatywnie pod względem moralnym i etycznym, nie oznacza to wszelako, że w każdym wypadku sąd w składzie orzekającym w konkretnej sprawie z udziałem sędziego, których uzyskał nominację sędziowską na wniosek organu niespełniającego standardu konstytucyjnego, musi zostać uznany za nienależyście obsadzony.

W odniesieniu do sędziego X.Y. o pozytywnym wyniku tak przeprowadzonego testu, również w tej konkretnej sprawie mającej – co ważne – specyficzny charakter (postępowanie lustracyjne), nie może być mowy.

Wskazać należy, że w wypadku Sądu Apelacyjnego w Krakowie orzekającego w składach z udziałem SSA X.Y., Sąd Najwyższy trzykrotnie stwierdzał nienależytą obsadę sądu, co skutkowało uznaniem w każdej z tych spraw wystąpienia bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. i w związku z tym uchyleniem zaskarżonych kasacjami wyroków tego Sądu oraz przekazaniem każdej z tych spraw do ponownego rozpoznania (wyroki: z dnia 7 czerwca 2023 r., III KK 109/23; z dnia 18 października 2023 r., III KK 60/23; z dnia 8 listopada 2023 r., III KK 239/23).

Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie, uwzględniając przy tym dokumentację procesową zgromadzoną w aktach spraw III KK 60/23 i III KK 109/23, uznał, że brak podstaw natury tak faktycznej jak i prawnej, aby na kanwie sprawy kasacyjnej zainicjowanej przez obrońcę lustrowanego W. M., wyrazić inne stanowisko niż to, które stało się powodem wydania wskazanych wyżej wyroków sądu kasacyjnego.

Podzielić należało w szczególności wnioski – oparte na takich, bezspornie przecież ustalonych okolicznościach, jak przebieg kariery zawodowej sędziego X.Y. od 2017 r., sam proces konkursowy związany z ubieganiem się przez nią o powołanie

na urząd sędziego w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie, podpisywanie list poparcia dla sędziów kandydujących do Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym ustawą o KRS z 2017 r. (D. P, P. S. i I. B.), obejmowanie (w ustalonych warunkach) stanowisk funkcyjnych w Sądzie Okręgowym w Krakowie i w Sądzie Apelacyjnym w Krakowie, udział w różnego rodzaju komisjach egzaminacyjnych jako przedstawicielki Ministra Sprawiedliwości – że wyżej wymieniona znalazła się w gronie sędziów cieszących się szczególnym zaufaniem ze strony Ministerstwa Sprawiedliwości, przekraczającym granice typowego zaufania jakiego należy oczekiwać w relacjach sędziego – organ władzy wykonawczej (*in concreto* – resort sprawiedliwości). Nie może też budzić wątpliwości, że tego rodzaju relacja wynikała z faktu akceptacji przez wymienioną sędziego zmian dokonywanych sukcesywnie przez władzę ustawodawczą i wykonawczą w obszarze władzy sądowniczej, której wyłącznym celem było osłabienie niezależności sądów oraz podważenie niezawisłości sędziowskiej. Powyższe ustalenie wynika wprost z dokumentacji zgromadzonej przez Sąd Najwyższy w toku kolejnych postępowań kasacyjnych.

Wszystko to prowadzić musi do jedyne go możliwego wniosku, wyrażonego już zresztą wcześniej w powołanych w tej sprawie wyrokach, że również w postępowaniu prowadzonym przez Sąd Apelacyjny w Krakowie w sprawie o sygn. akt II AKa 303/21, zmaterializowały się uzasadnione wątpliwości odnośnie instytucjonalnej bezstronności sędziego X.Y., a faktu przeciwnego – wobec obalenia domniemania niezależności i bezstronności z uwagi na udział jej procedurze nominacyjnej Krajowej Rady Sądownictwa w składzie sprzecznym zarówno z przepisami Konstytucji RP, jak i międzynarodowych, wiążących Rzeczpospolitą Polską traktatów (zob. powołana już wielokrotnie uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22) – nie wykazano.

Nie ulega przy tym wątpliwości, że również przedmiot niniejszej sprawy, mającej przecież charakter represyjny i prowadzonej związku z tym przez pion lustracyjny prokuratury, a tym samym wymagającej – również co do składu sądu – spełnienia regulacji konwencyjnych, mogących być podstawą skutecznej skargi do ETPCz (art. 6 ust. 1 EKPC), nie może zostać uznany za obojętny [z uwagi na relacje

sędzia X.Y. – Minister Sprawiedliwości-Prokurator Generalny, który przecież jest przełożonym również tego pionu prokuratury (art. 13 § 2 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze [t.j.: Dz. U. z 2023 r., poz. 1360 ze zm.]), mającym prawo nadzoru oraz wydawania zarządzeń, wytycznych i poleceń we wszystkich sprawach prowadzonych przez organy prokuratury różnych szczebli (art. 1 § 2, art. 3 § 1, art. 13 § 1 i 2 powołanej ustawy Prawo o prokuraturze)], a wręcz przeciwnie, wzmacnia dodatkowo wątpliwości co do możliwości rozstrzygania tej sprawy przez sąd z udziałem wskazanej wyżej sędziego w sposób bezstronny i niezawisły.

Podsumowując, stwierdzenie w toku kontroli kasacyjnej bezwzględnej przyczyny odwoławczej – nienależytej obsady sądu (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.), związanej z udziałem w składzie Sądu Apelacyjnego w Krakowie orzekającego w niniejszej sprawie SSA X.Y., implikowało uchylenie zaskarżonego przez obrońcę W. M. orzeczenia Sądu odwoławczego (to na tym etapie postępowania wystąpiło ujawnione przez Sąd Najwyższy uchybienie) i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez sąd *ad quem*.

Rozpoznanie tego uchybienia podlegającego uwzględnieniu z urzędu było wystarczające do wydania w tym wypadku orzeczenia kasatoryjnego, co zwalniało Sąd Najwyższy – art. 436 k.p.k. – od rozpoznania zarzutów sformułowanych w kasacji. Oczywiście jest, że odnoszenie się do materii będącej przedmiotem wniesionego w sprawie nadzwyczajnego środka zaskarżenia, musi zostać uznane za przedwczesne, skoro – z powodów omówionych w niniejszym uzasadnieniu – konieczne jest ponowienie w całości postępowania odwoławczego przed Sądem drugiej instancji.

Procedując powtórnie Sąd Apelacyjny będzie miał na uwadze, aby przy obsadzie składu orzekającego uniknąć powtórzenia się uchybienia jakie doprowadziło do uchylenia poddanego obecnej kontroli kasacyjnej orzeczenia.

Powyższe musiało skutkować również zwrotem W. M. uiszczonej przez niego opłaty od kasacji (art. 527 § 4 k.p.k.).

[J.J.]

[a]